

Палей Дмитро Анатолійович
аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-47>

ЕФЕКТИВНЕ АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ

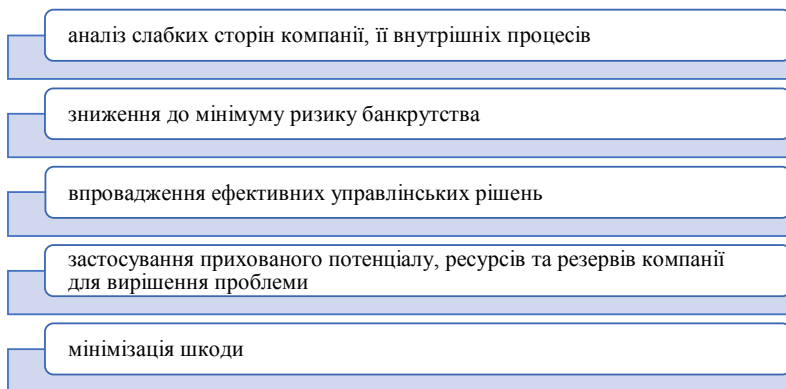
Сьогодні антикризове управління стало звичайним змістом для менеджерів підприємств через характер поточного бізнес-середовища, на яке впливає глобалізація та висока динаміка ринку. У цьому світі кризу можна вважати більш менш постійною, проте цей факт вимагає контролю та прогнозування, які запобігають потенційному порушенню балансу та стабільності підприємства. Загалом антикризове управління можна розуміти як процес, який спрямовує діяльність організації з метою збирання та оцінки попереджувальних сигналів про потенційну кризу [1].

Антикризове управління розглядають також як процес своєчасного виявлення кризової ситуації та її успішне вирішення, і, що не менш важливо, сприяння запобіганню кризі. Антикризове управління не завжди дозволяє запобігти кризі, але організації можуть керувати ним набагато ефективніше з мінімальними втратами [2]. На авторську думку, антикризове управління – це система управління різного роду загрозами, які виникають при настанні кризового в періоду в економіці та безпосередньо на підприємстві.

Виділяють два основні підходи антикризового управління – реактивний та проактивний підходи. Підходи антикризового управління переважно розглядаються і пропонуються для моделей з елементом безперервного процесу, що підкреслюють риси проактивного стилю антикризового управління [3].

Мета антикризового управління полягає у досягненні збалансованості ресурсів, які компанія використовує в процесі виробництва товарів чи послуг та в недопущенні її банкрутства.

Завдання антикризового управління наведено на рис. 1.

**Рис. 1. Основні завдання
антикризового управління в компаніях**

Джерело: [5–6]

Отож, слід зазначити, що антикризове управління потрібно не тільки в процесі подолання кризи, але й для уникнення її виникнення. Саме тому важливо використовувати фінансовий аналіз для ідентифікації кризи на перших її стадіях, адже фінансовий стан компанії є одним із ключових індикаторів кризи.

На рисунку 2 ми пропонуємо модель антикризового управління для українських компаній.

На рис. 2 наведено поєднання реактивної та проактивної моделі, застосування яких в комплексі допоможе українським компаніям не тільки адаптуватись до кризи, але провести ряд заходів, які її попередять.

Превентивна модель передбачає, що менеджер прагне заздалегідь може передбачити можливу кризу та знайти рішення, які б дозволили організації уникнути подальшої кризи. Мета полягає в

тому, щоб вирішити кризу якнайшвидше, а її уникнення – найшвидший шлях до її вирішення.

Рис. 2. Характеристика комплексної моделі антикризового управління в умовах військового стану

Джерело: складено автором

Реактивна модель також спрямована на те, щоб виявити можливу кризу якомога раніше, але взяти на себе ініціативу на ранній стадії кризи і вирішити її, а не уникати її. При такому підході криза також розглядається як можливість, яка може дати позитивні зміни в організації. Тобто якщо реактивна модель передбачає вирішення вже існуючої кризи, то проактивна передбачає ряд заходів, які попереджують її виникнення.

Отож, українським компаніям доцільно впровадити в свою роботу елементи запропонованої моделі антикризового управління, адже працюючи в нестабільних умовах керівництво компанії повинно бути готове до того, що її діяльність може бути збитковою, проте, незважаючи на це ефективно працювати та заключати нові договори та шукати нові ринки збуту.

Література:

1. Юринець О.В. Сутність та значення ургентних інструментів антикризового управління підприємствами. *Економічний журнал Одеського*

політехнічного університету. 2021. № 1(15). С. 92–100. URL: <https://economics.opu.ua/ejopu/2021/No1/92.pdf>_(дата звернення 21.12.2024).

2. Прокопишин О.С. Система антикризового управління як підґрунтя попередження кризових явищ на підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 40–45.

3. Резнік Н.П. Антикризове управління підприємством як засіб захисту підприємства від банкрутства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2019. № 3. С. 181–187.

4. Ковалевська А.В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством». Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 140 с.

5. Гаврилко Т.О., Дибаль Р.В. Фінансова стійкість авіаційних підприємств: сутність та чинники впливу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 24. Ч. 2 С. 65–69.

6. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2018. 312 с.